

MESERIASZUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteled a tisztes ipart!”

Art. 186 din legea administrativă a fost decretat neconstituțional

Primăria Timișoara a înființat un regulament care prin art. 2 al. II. crea (în virtutea dreptului acordat administrațiilor locale prin art. 186 din legea administrativă) o serie de cote adiționale complementare aferente diferitelor impozite, cu începerea anului financiar 1936—1937. Impotriva acestor adiționale s'au ridicat un număr de proprietari din orașul Timișoara, între cari d-nii dr. Victor Mărzea, dr. Pompiliu Cioban și Al. Jardanovitz, cari printr-o acțiune formală intentată la comitetul local de reviziune (sau cum i se spune acum): Curtea locală administrativă, au cerut acestei instanțe, să anuleze dispoziția din regulament, ca fiind ilegală. Proprietarii reclamanti au arătat că ilegalitatea acelei dispoziții nu rezidă în ea însăși, fiindcă, în mod aparent, corespunde prevederilor din art. 183 al legii administrative pe cari se sprijină; că însă chiar acest articol al legii este neconstituțional, astfel că orice dispoziție regulamentară s'ar iua de administrațiile locale pe baza imputernicirii isvorâte din acest text, este izbită de ilegalitate și nu poate avea putere obligatorie.

Astfel stând lucrurile. Curtea locală administrativă din Timișoara a suspendat judecarea acțiunii, trimitând dosarul la înalta curte de casație pentruca acestea în secțiuni unite să rezolve mai întâi chestiunea constituționalității art. 187.

Desbaterile asupra acestei chestiuni a avut loc ieri, în fața supremei Curții prezidată de d. primpresedinte D. Volanski. Motivul de neconstituționalitate a fost susținut de reclamanti pe considerațiunea că art. 186 contravine prevederilor art. 109 din Constituție prin aceea că nu determină cuantumul cotelor pe care le autoriză, lăsând fixarea acestor cote în totul la voia administrațiilor locale.

Suprema Curte, după deliberare și în acord cu concluziile d-lui procuror general C. Viforeanu, a declarat neconstituțional art. 186 din legea administrativă.

Nistor muncăuigi miniszter Aradon és Timșoara- Temesváron

E hó 23-án délután 5 órakor zajlik le ünnepélyes keretek között Aradon az új tanácsotthon ünnepélyes alapkövetétele a Tricotage-gyár előtti térségen. Az ünnepségen Nistor professzor, munkaügyi miniszter is megjelentik Stavri Omescu munkaügyi vezérigazgató társaságában. Részt vesznek az ünnepélyen a helyi hatóságok képviselői is.

Az aradi munkakamara felkéri a város iparosait, hogy az ünnepélyen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Az aradi ünnepséget megelőzőleg délelőtt tíz órai kezdettel avatják fel nagy ünnepélyességgel Timișoara-Temesváron az új központi tanácsotthon. Ezen az ünnepségen is részt fog venni a munkaügyi miniszter, valamint a helyi hatóságok képviselői.

Nagyarányu sikereket tud felmutatni országgrészünk szövetségi mozgalma

Miről tárgyalt Targumureș-marosvásárhelyi közgyűlésén a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége, amelynek keretében négyszáz hitelszövetkezet, száznegyven tejszövetkezet és hatvan egyéb szövetkezet tömörült. — Iparosságunk a szövetségi összetartás terén — sajnos — sokat tanulhat az egyszerű székelyföldi falusi földművelőktől.

„Misszióknak kell felfogni a szövetségi eszme kiterjesztésének feladatát”

A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége, mint jelentettük, csütörtökön tartotta az évi rendes közgyűlést Targumureș-Marosvásárhelyen. Ez a közgyűlés tizennegyedik évi beszámolóját adta az intézmény munkásságának, amely az ideai adatok szerint hatalmas jelentőségű, irányító szervvé küzdött fel magát. A központi szövetségi intézmény jelentőségének igazolására elégséges egyetlen adat megemlítése. A Targumureș-marosvásárhelyi közgyűlésen több mint hatszáz szövetségi kiküldött jelent

meg Ardeal-Erdély és Banat-Bánság különböző helységeiből.

Az elnöki emelvényen az elnök Béli Kálmán grófnak kívül Gyárfás Elemér dr. szenátor, Drexler Béla, Mikó László, Ferencz József földbirtokosok és Bethlen László gróf ügyvezető igazgató foglaltak helyet. Vékás Lajos dr., a Cluj-kolozvári magyarpárti tagozat elnöke, György József és Biró István dr., a városi tagozat főtitkára. A hallgatóság sorában helyet foglalt országgrészünk számottevő, a köz érdekében munkásságot kifejtő birtokosainak és gazdasági szakembereinek egész serege.

Szövetkezeteink átvészelték a gazdasági válság idejét

Gr. Béli Kálmán Jibou-zeibói földbirtokos nyitotta meg a közgyűlést, bejelentve, hogy a szövetkezetek a jelekből ítélve, átvészelték a gazdasági válság idejét s a lassu, helyreállított szövetségi munka útjára léptek. A szövetkezeteknek több mint 80 százaléka kiegyezett a hitelezőkkel és új hitelek nyújtásával új életet kezdhet. De teljesen eredményes munkát csak akkor fogunk végezni — mondotta gróf Béli, — ha a szövetségi gondolatot a magyar társadalom lényegében teszi a magáévá. Tökegyűjtésünket népünk gazdasági fellendítésének szolgálatába kell állítanunk.

A szövetkezetektől pedig celtudatos munkát kérünk.

Az elnök megnyitó beszéde után Petrovay Tibor, szövetségi főtisztviselőt kérte fel a jegyzőkönyv vezetésére.

Dr. Bernády György üdvözölte ezután az elnökséget, az immár négyszázéves multa visszatekintő, ma kisebbségi sorsban is hivatását teljesítő tanintézetnek mint házigazdának nevében. A magyar ember nehezen barátkozik meg a szövetségi gondlattal, — mondotta Bernády, — de ebben az irányban mindnyájunkat kötelesség terhel. E kötelességünk értelmében

meg kell győznünk mindenkit a szövetkezet hasznosságáról.

Isten bőséges áldását kérte az elnökség munkájára. Ezután rátért a közgyűlés a tárgysorozat letárgyalására. Az 1936. évi üzleti eredmény és mérleg valamint a felügyelőbizottság jelentése után gróf Bethlen László vezérigazgató javaslatát fogadták el, mely szerint a tiszta nyereség 10 százalékát a tartalékalaphoz csatolják, míg a megmaradó részt a jövő évre viszik át.

Eszerint az üzletév 20,401,152 leit kitevő forgalmából mutatkozó nyereség 11,006 lei összegből tíz

százalék megy tartalékalapra, 90 százalék pedig az új üzletévhez kerül át.

Az új igazgatóság.

Gyarmati Árpád indítványára az elnökségnek és a felügyelőbizottságnak a felmentvényt megadta a közgyűlés, majd az igazgatóság öt tagjának új-raválasztására került sor. Dr. Korda Ferenc ciuc-sándominici kiküldött szólalt fel e tárgyban. Láthatjuk, — mondotta dr. Korda Ferenc, — hogy Ciuc-Csik, messze van, de minden szövetkezet képviselte magát. Ez azt bizonyítja, hogy a Ciuc-csiki székelység érdeklődése legyőzte a távolságot. Ezzel azt is bizonyítjuk, hogy

a szövetségi gondolat jelenének és a szövetségi jövőnek szolgálatába állítjuk minden erőnket,

s feltétlen bizalommal vagyunk központunk s a lejárt mandátumu igazgatósági tagok iránt.

Gróf Bethlen László indítványozta, hogy újabb három évré válasszák meg gróf Béli Kálmánt (Jibou), dr. Jelen Gyulát (Cluj), dr. Elekcs Dénest (I. G. Duca), dr. Szász Ferencet és gr. Haller Istvánt, míg a másirányú elfoglaltsága miatt lemondott báró Jósika Jánosnak szavazzon a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet a dr. Ferencz Józsefet válasszák meg az Unió közgyűlésére kiküldötté. Gr. Bethlen László indítványát a közgyűlés egyhanguan elfogadta és az új igazgatóságot az indítvány alapján megválasztotta.

Bethlen László gr. bejelentésére a közgyűlés tudomásul vette, hogy a konverziós nehézségek miatt felszámoló több szövetkezet a felszámolás könnyebb megajtése végett a központtal fuzionál. A közgyűlés tudomásul vette a szövetség igazgatójának a szövetkezet értesítőjében megjelent évi beszámolóját is.

„Fokozott mértékben van szükség a hitelszövetkezetekre”

Ezután a szövetség ügyvezető-igazgatója, gróf Bethlen László mondta el beszámoló beszédét, amely mélytávlatú áttekintést adott országgrészünk szövetkezelnek egy évi munkálkodásáról. A beszámoló részletesen foglalkozott a szövetkezeti élet fejlődésével és annak a biztató fejlődésnek a legújabb megnyilvánulásaival.

Beszámolójából kitűnt, hogy ma a szövetkezeti központ kötelekbe 400 hitelszövetkezet, 140 tejszövetkezet és hatvan egyéb szövetkezet tartozik, melyeket intenzív gazdasági egyezségben óhajt összefogni a központ. 1929-ben a szövetség kötelekbe mindössze két tejszövetkezet tartozott, allg 150 taggal, míg 1936. év végén 132 ezer család, szövetkezeti tag munkájáról számolhatunk be. 1928. és 1933. közt, a konverzió előtti időkből a szövetkezet saját tőkéje hetvenmillió lei volt, most az összeg 276 millióra emelkedett.

A konverzió nehézségei mutatták meg a szövetkezeti mozgalmat bámulatra méltó erejét és életrevalóságát.

Bár a taghitelintézetek tizenöt százaléka felszámolt, mégis 316 szövetkezet volt abban a helyzetben, hogy leírja 360 millió veszteségét és mégis meg tudta

menteni ületi tőkéjét. Most fokozott mértékben van szükség a hitelszövetkezetekre, mert a konverzió utáni hangulatban a pénzintézetek bizalmatlansága csak alig-alig enyhült.

A hitelszövetkezetek újjáépítésének érdekében új tőkéről kell gondoskodni, lehetőleg önellátás útján. A központtól kapott hiteleken a szövetkezetek nem igen tudnak kamatban keresni a pénzt

a megfelelő saját tőkével való takarékos gazdálkodás szükségessége napról-napra jobban mutatkozik.

Ezután az új munkairány megjelölésére tért át gróf Bethlen László. Ugy véli, hogy az egészséges fejlődés érdekében a szövetkezetek belső életében változásokra van szükség. Szerinte a fejlődés célját szolgálja, ha a régi szövetkezeti vezetők, akik a konverzió nehézségei leküzdésében teljesen kifáradtak, utolsó hű szolgálatként friss erejű vezetőknek adják át helyüket. Új tisztségviselőkre kell gondoskodni. Célszerű a különböző szakosztályok megszervezése. Fontos az is, hogy a szövetkezetek egymásközt és a szövetkezeti tagok is szoros együttműködést fejlessenek ki.

Milliárdos csemeték a munkasztal mellett

Rége tudjuk, hogy a Fordok, Astorok, Rockefellerek tiz-tizenkét órát dolgoztak naponta, míg meg nem öregedtek. A majdnem százéves Rockefeller még ma is személyesen írja alá ületi leveleit.

Jellemző az amerikai viszonyokra, hogy a milliárdosok gyermekei is rendkívül szorgalmasak és egyáltalán nincsenek elkápatva roppant vagyonuktól. Mc Comb Katharina, az amerikai acéltröszt elnöke leánya, édesapja egyik gyárában dolgozik, mint munkavezető. Vanderbilt Cornelius jó irói nevet kapták ki magának. Cipőit saját maga tisztítja a boldog, ha házimunkát végezhet. Scott John, amerikai milliárdos egyetlen leánya Newyorkban csemegeüzlet tulajdonosa és minden reggel hat órakor ott van az üzletnyitáson. Mac Cormick Fowler, a hatalmas mezőgazdasági gépgyáros fia, egy idegen gyárban dolgozik mint üzemvezető, Ford iparmágnás fia pedig szállótulajdonos. A szállodában a felesége a szobabebeszélt főportás. Butler Patrik, a közismert milliárdos fia Newyorkban idegenvezető rendőrtiszt. Farmer Mária kertész pedig évente másfél millió dollár adót fizet birtokai után. A fiatal Ford a múlt hónapban járt délamerikai gummitelepén. Három hétig dolgozott ott, mint felügyelő, anélkül, hogy bárki is ismerte volna.

A CFR számos völgyi új autóbusszjárattal.

A CFR május 17-től kezdődőleg Cluj-Kolozsvár — Dej-Dés — Balamare-Nagybánya és Cluj-Kolozsvár — Dej-Dés — Bistrița-Beszerce között autóbusszjárattal állított be. E naptól kezdve ezeken a vonalakon csak CFR autóbusszok közlekednek. Ezeknek az autóbusszoknak menetrendje az alábbi:

Cluj-Kolozsvárról Balamare-Nagybánya felé indul 6.30-kor és 15.30-kor. A reggeli autóbussznak Dej-Désen Bistrița-Beszerce felé csatlakozása van. Balamare-Nagybányáról indul Cluj-Kolozsvár felé ugyancsak 6.30-kor és 15.30-kor. Ezen a vonalon a délutáni autóbussznak van Bistrița-Beszerce felé csatlakozása. E járatokon felül az alábbi autóbusszok indulnak: Cluj-Kolozsvárról Bistrița-Beszerce felé 16 óra 30-kor, Bistrița-Beszerce Cluj-Kolozsvárra 5 óra 30-kor, Cluj-Kolozsvárról Dej-Désre 18 óra 30-kor, Dej-Désről Bistrița-Beszerce felé 8 óra 50-kor és Bistrița-Beszerce Cluj-Kolozsvárra 16 órakor.

MI VAN MÖGÖTTE?

A bankkönyvelő, aki jó partit akar csinálni, el-megy a házasságkötőhöz, aki átadja a könyveit és így szól:

— Van itt a maga részére egy leány, aki igen jó házból való, csak van egy kis hibája, nem hall az egyik fülén.

— Az nem baj.

— De van még egy kis hibája, nem lát az egyik szemén.

— Az se baj.

— Na, ha ez se baj, akkor még meg kell mondanom, hogy egyik lábára sánta is.

— Az se baj.

— Hallja, — mondja a házasságkötő, — mi van amögött, hogy magának semmi se baj?

— Az van mögötte, hogy nem vessem el.

Új körutazási jegyek hajójeggyel kombinálva.

Bucurestből jelentik: Május 19-től a CFR vezérigazgatósága hajózással kapcsolatos körutazási jegyeket bocsát ki éapedig három irányban. Az egyik körutazás Bucureşti—Braila—Galaţi—Vâlcea—Tescuci—Marageşti—Petru Rareş—Sf. Gheorghe—Brazov—Bucureşti között lesz és annak ára első osztályon 1859, másodosztályon 1471, harmadosztályon 992 lei. Hajón Vâlcea és Galaţi között teszik meg az utat a résztvevők. A második körutazás állomásközpontjai: Bucureşti—Orsova—Fagaras—Piatra Olt—Piteşti—Câmpulung—Bucureşti. Ára 1835, illetve 1145 és 754 lei. A harmadik körutazás állomásközpontjai: Bucureşti—Brazov—Copea Mica—Sibiu—Vinţul de Jos—Arad—Timişoara—Bazias—Turnu Severin—Bucureşti. Itt a hajót Bazias és Turnu Severin között lesz. Az utazás ára első osztályon 2179, másodikon 1108 lei lesz.

DAS WETTER.

— So ein dummes Wetter, — sagt Braun aergerlich, — einmal wird es warm, dann wird's kälter. Man weiss nie recht, was man versetzen soll.

Hatalmas eredményeket mutatnak fel az egyszerű falusi gazdák szövetkezetei

— 1926-ban — folytatta az ügyvezető-igazgató, — tejszövetkezeteink utján évi 96 ezer liter tejet dolgoztunk fel, aminek eredménye 7980 kiló vaj volt. Ezzel szemben 1936-ban már több, mint 10 millió liter tej került feldolgozásra, ami 400 ezer kiló vajnál is többet eredményezett. 1929-ben kifizettek szövetkezeteink tejtermékek ellenében kiegészítésként egy és fél millió leit, ezzel szemben 1936-ban 80 milliónál is többet.

Erről az aránylag nagy eredményről beszéltek számunkba, de nem vagyunk még utunk felénél sem.

Még sok az elvégzendő valónk. Nemrégén állítottuk fel a Targumureş-marosvásárhelyi tejfeldolgozó gyári telepünket, amely már Angliába is szállít vajat, az ottani fogyasztó piac legnagyobb megelégedésére és ma már ott tartunk, hogy második ilyen tejfeldolgozó telepünk felállítását mérlegeljük az Odorheiu-Udvarhely vármegyében 46 tejszövetkezetünk számára. Cluj-Csikmegyében van három fakitermelő szövetkezetünk, melyek megtörték már a kartellek prejét. Számukat szaporítanunk kell. Házilparunkat is meg kell szerveznünk, mert cserge, pokróc és plédben 5000 darabot is el tudunk helyezni évenként.

„Áldozat nélkül nincs szövetkezeti munka”

Kedves Ferenc Cluj-cluj kiküldött hangsúlyozta, hogy az öregek és fáradtak élettapasztalatait, valamint a fiatalok munkakedvét közös munkaterületen kell felhasználni.

Tökés József (Malnaş-Málnás) az értékesítés megszervezését kívánja. Aki ezt a kérdést megoldja, megoldotta gazdasági bajainkat is.

Timotheus Péter Mediaş-medgyesi szentferenc-rendi házfőnök felszólalása következett ezután, amelyet kitörő tapsal fogadott a közgyűlés. P. Timotheus bejelentette, hogy Mediaş-Medgyesén „Pax” című hitelszövetkezetet alakítottak, mely szövetkezet

hamatmentes kölcsönökkel segít tagjait és hamatmentes betéteket kezel.

Ötszáz ezer lei a betétek összege ma, közel három millió forgalmat csináltak a múlt évben, 200 ezer lei saját tőkét gyűjtöttek és a pénzt úgy forgatták, hogy

a Mediaş-medgyesi gyárakban dolgozó magyar munkások számára 30 munkahelyet építettek. Olvasom itt a négy százéves iskola dísztermének falán — mondotta P. Timotheus: — „Ugy szerette Isten a világot, hogy az Ő egyszülött Fiaát adta érte.” A legdrágább áldozatot hozta értünk az Isten. A szövetkezeti munka is áldozattal jár. Áldozat nélkül nincs szövetkezeti munka. Est az áldozatos életet mi már az iskolában tanítjuk. Megszerveztük a gyermekszövetkezeteket, ahova napl uzsonnapénzüket

Ezenkívül meg kell alakítanunk a földművelők és földvásárlók szövetkezetét is. Végül arra kérem szövetkezteink vezetőit, hogy az E. G. E. gazdakörével minden surlódási felületet kerülni kell, ellenkezőleg, a legnagyobb egyetértésben kell együtt dolgozunk. Nem gondolhatjuk, hogy csak mi vagyunk legények a gáton. Mindenki legény ott, ha népünk közügyeivel önzetlenül foglalkozik.

Bethlen gróf végül rámutatott arra is, hogy a szövetkezetek bizonyos idegességgel várják a jövő év szeptemberét, amikor az alapszabályokat összehangba kell hozni az új szövetkezeti törvény előírásaival. Nincs ok aggodalomra, mert a szövetség nem lehet feloszlani, erre nincs jogalap. A háromszózatban hangzott, hogy

az elmúlt év volt a konverzió óta az első eredményes esztendő.

Az az út, amelyen a szövetkezetek haladnak, helyes és annak tudatában, hogy a szövetkezet eszközei és fegyverei nemesek, célja fenséges.

misszionáriusok kell felfogni a szövetkezeti eszmé hitelesítésének feladatát.

Az értékes beszámolót a közgyűlés elismeréssel fogadta.

ből iskolás gyermekeink már 15 ezer lei tőkét gyűjtöttek. S otthon megkérjük édesanyjukat: honnan van a liszt édesanyám, amiből ma ebédet készítettel, mert ha nem a mi Hangya szövetkezetünkben vásárolod, akkor én ma abból az ebből nem eszem. Mediaş-Medgyesén 5000 magyar él és mind szövetkezeti tag ma már.

P. Timotheus ferences házfőnök beszámolóját óriási lelkesedéssel fogadták. Bokor János Odorheiu-székellyudvarhelyi, Zayson Gyula paneti, Pál Dénes Cristur-székellykeresztúri és Szakács Balázs Cluj-cluj kiküldött felszólalásával véget ért a rendkívül tanulságos közgyűlés, melyet 400 terítéken közbekét követett.

Nem fizetődik ki a finomabb bőrfajták gyártása

A Cluj-kolozsvári piacon a talp és bőrdruk újabb mintegy húszszázalékos dremelkedést mutatnak. Ezeket a magasabb árakat a bőrtápi kartell diktálja. A kartell árpoltikájának hatása alatt a Cluj-kolozsvári Rendor-bőrgyár a finomabb bőrdruk gyártását csökkentette és hír szerint a Targumureş-marosvásárhelyi Monopol-bőrgyár is kénytelen a finomabb bőrdruk gyártását csökkenteni.

Egy év eltelté előtt nem jár szabadság

A Timişoara-temesvári munkabíróság 1936 évi 48. számú döntése szerint, a munkatörvény 50-ik szakasza értelmében szabadságra csak olyan alkalmazottnak lehet igénye, aki szolgálatában legalább egy naptári évet kitöltött. A szolgálati év az alkalmazott belépésétől számít. Ha az alkalmazott előbb lép ki az állásából, akkor nem követelheti munkaadójától a szabadságot, amely csak a következő év kezdetétől fogva jár neki. A munkaadó ebben az esetben legfeljebb a szabadságidőre járó fizetést köteles folyósítani és nem a fizetés kétszeresét, amely a ki nem adott szabadságért kártérítés címén járt volna az alkalmazottnak.

ELŐSZÖR, MÁSODSZOR, HARMADSZOR.

Egy fiatal leány elmegy egyik jótékonyági egyesülethez és támogatást kér három törvénytelen gyermeke számára.

A jótékonyági egyesület elnöknője, egy igen előkelő méltóságos asszony, érthető visszatetszéssel hallgatja, hogy ennek a fiatal lánynak három törvénytelen gyermeke van és még hozzá három különböző apától.

— Hát hogy lehetséges ilyesmi, — kérdezi szemrehányó hangon.

— Hát, tetszik tudni méltóságos asszony, — mondja a lány — az elsőnél még tizenhétéves voltam és mitsem tudtam a világról, a második házasságot ígért és behagyott a szószban.

— Na és a harmadik?

— A harmadik, tetszik tudni, az egy olyan csinos fiú volt, hogy még a méltóságos asszony se tudott volna neki ellenállani.

Csak falusi üzletek hozzhatnak forgalomba kimért fémtisztító szereket

A közegészségügyi minisztérium körrendelettel szabályozta a fémtisztító szerek árusítását. A rendelet úgy intézkedik, hogy városi fűszer-, élelmiszer-, festék és szatocsüzletek a jövőben csak légmentesen elzárt eredeti tartályban tartathatják raktáron és csak így bocsáthatják áruba azokat. Az ily módon előírt csomagoláson feltűnő módon kitüntetendő a készítmény gyártójának neve, a cég megnevezése, székhelye és bejegyzett védjegye.

A rendelkezés ellen vétő városi kereskedőket 2000 leitől 20.000 leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják, visszaesés esetén pedig a maximális büntetés kétszeresét alkalmazják, sőt további ismétlődés feljogosítja a hatóságokat az iparengedély megvonására.

Fémtisztítót kimérve csak faluhelyen szabad árusítani, abban az esetben, ha a falusi kereskedő megfelelő, különleges mérőfelszereléssel rendelkezik és gondoskodik a fémtisztítónak a többi árucikkektől való távoltartásáról. Előírja a rendelet, hogy ilyen helyeken a fémtisztítószerek kimérése után az alkalmazott, vagy kereskedő köteles kezét mosni.

PRAKTIKUS BEOSZTAS.

A híres gavallér panaszkodik a barátainak:

— Örült gondjaim vannak, az adósságaim miatt egész éjjel nem tudok aludni.

— Na és hogy bírod ezt ki?

— Nappal alszom.

Nagy áremelkedés a Fágaraş-fogarasi épületfapiacon.

A Fágaraş-fogarasmegyei fapiacon úgy tűzi, mint épületfában igen jelentős az áremelkedés. Az ősz folyamán a tűzifa ára még csak 600—650 lei volt, most egy öl tűzifáért 900 leit kérnek. Nagy az áremelkedés a kigatteres épületanyagban is: 7 méteres faragott gerenda 160—200 lei, egycelos deszka párja 70—80 lei, 4 méteres lécs párja 14—15 lei.

BELEHRUNG.

— Vater, warum haben die Giraffen so lange Häuse?

— Weil sie sich von den Blättern der Baume ernähren.

— Warum sind dann die Blätter so hoch?

— Damit sind die Giraffen nicht zu bücken brauchen.

Három pénzügyminiszteri intézkedés szigorítja az adózást.

Csak szakképzett iparosok mentesülnek a forgalmi adó fizetése alól

Szigoru elbírálásban részesítik az adóalanyok üzleti könyveit.

Tíz évre visszamenőleg eszközölhető adórevízió

A pénzügyminisztérium az adókivetési és behajtási gépezetet szemmel láthatólag oly tevékenységre serkenti, amintre még nem volt példa. Az adókivetések ugyan még nem fejeződtek be, sőt a részvénytársaságoké tulajdonképpen még csak most kezdődik, de az az általános adóemelés, amely a szá-

mindazokban az esetekben, amidőn az adókivető közegek a bemutatott üzleti könyvekben a legkisebb szilárdtalanságot állapítják meg, ezeket a könyveket többé egyáltalában nem szabad figyelmen kívül hagyni, hanem a cég adókivetése a vállalat üzleti forgalmának adataira építendő fel.

Nem kell mondanunk, hogy ez az intézkedés a maga pongyola fogalmazásában alkalmas arra, hogy a cégek üzleti könyveit a legtöbb esetben ne vegyék figyelembe.

A pénzügyi kormány másik intézkedése nem kevésbé aggasztó a vállalatokra nézve. Ismeretes, hogy a kincstári követelések általában öt év alatt évülnek el.

Az egyenesadótörvény 1934. évi módosított szövegének 120-ik szakasza azonban felhatalmazást ad arra,

hogyha adóeltitkolás esete forog fenn, tíz évre visszamenőleg vizsgálhassák ki az esetet.

Ez a szigorú intézkedés csak elvétve nyert gyakorlati alkalmazást, főleg akkor, ha feljelentések alapján beindított vizsgálatról volt szó. A pénzügyminisztérium most ennek a törvényszakasznak általános érvényt fog szerezni és utasította közegeit, hogy

mindazon esetekben, amidőn az idei évi adókivetésekhez viszonyítva a megelőző évek kivetései gyanúsan alacsonyoknak tűnnek ki, tíz évre visszamenőleg eszközöljenek revíziót.

Ezt a vizsgálatot speciális inspektorok ellenőrző munkálatai alapján fogják megejteni és abban az esetben, ha visszaélést, vagy téves kivetést állapítanak meg,

badfoglalkozásukra nehezedett és a cégeknél meg-ejtett könyvvizsgálatok kellőképp bizonyítják azt az irányzatot, amely az adózási gépezetet ily felfokozott tevékenységben tartja.

A pénzügyminisztérium most három újabb intézkedéssel törekszik a kincstár adóbevételeinek növelésére. Az első rendelkezés odairányul, hogy

az illető céget tíz évre visszamenőleg pótkivetésekkel sújtják.

A pénzügyi kormány ennek az adóráziának főleg a részvénytársaságoknál kíván érvényt szerezni.

A pénzügyminiszter harmadik rendelkezése a kisiparosok forgalmi adójára vonatkozik. Tudvalevőleg a forgalmi adótörvény mentesíti ezen illeték alól mindazokat az iparosokat, akik nem alkalmaznak hét munkásnál többet, illetve nem dolgoznak öt lőerőnél nagyobb gépi berendezéssel. A minisztérium a törvénynek ezt a kedvezményét úgy értelmezi, hogy azt csak azok a kisiparosok vehetik igénybe, akik szakképzett mesterek.

Amennyiben a kisipari üzem tulajdonosa nem szakmabeli, jogosított mester, már forgalmi adót kell fizetnie.

Megjegyezni kívánjuk, hogy maga a forgalmi adótörvény ezt a megkülönböztetést nem ismeri és kisiparosnak minősít minden iparost, aki a munkálatszám és a felhasznált gépi erő tekintetében a törvény fentebbi feltételeit teljesíti. A pénzügyminiszter arra hivatkozik, hogy a törvényhozónak nem lehetett más az intenciója, mint az, hogy az illetékmentesség kedvezményét csak a képesített kisiparosok élvezhessék.

Panaszgyűjtő körutra indul a betegsegélyző két központi vezetője

Az országos betegsegélyző pénztár vezérigazgató-sága a pénztár Baia Mare-nagybányai fiókjának körrendeletet küldött, amelyben közli, hogy Chirulescu volt miniszter, az országos pénztár elnöke és M. Enescu pénztári vezérigazgató május 20-án körutra indulnak, hogy felülvizsgálják egész Ardeal-

Erdély területén a munkáspénztári hivatalnokok által alkalmazottak kinevezési okmányait és körülményeit. A pénztár két országos vezetője ezen a köruton egy-szeresint meghallgatja az orvosellátással, gyógyszerellátással és kórházi ápolással kapcsolatos panaszokat és kifogásokat is.

A legfőbb semmitőszék elvi döntése szerint Timişoara-Temesvár városnak nem volt joga pótadó jellegű illetékeket kivetni

A már befizetett illetékeket visszakövetelhetik az adóalanyok.

Sokat foglalkoztatta a közvéleményt Timişoara-Temesvár városának az a határozata, mellyel a köz-ségi pótadóhoz hasonló illetéket vetett ki. Ez az adó egy és négy százalék között váltakozott. Így épületek után 4, mezőgazdasági jövedelmek, valamint minden egyéb jövedelem után egy-egy százalék illetéket rótt ki a városi tanács.

A városi szabályrendelet, amelynek alapján ez a kivétel történt, a Timişoara-temesvári Háztulajdonosok Egyesülete az alkotmányosság szempontjából a közigazgatási bíróságnál megtámadta. Junkert Mátyás dr. kérelmére ez a bírói fórum az egész aktasomót felterjesztette a semmitőszékhez, hogy az teljes ülésében döntsön, vajjon a törvény, amelynek alapján a szabályrendelet alkotta Timişoara-Temesvár város vezetősége, alkotmányos-e. A közigazgatási bíróság eleget tett a kérelemnek és így az a sokat

vitatott kérdés a bucarestii semmitőszék elé került.

A semmitőszék most tartott tárgyalásán Körner Iosif dr. ügyvéd érvelését elfogadva kimondotta, hogy

a közigazgatási törvény 186. szakaszának első pontja, melyre való hivatkozással a város a szabályrendeletet csinálta, ellenkezik az alkotmánnyal és így nem alkalmazható.

Ezzel véget ért a hónapok óta tartó harc, mely ezen illeték fizetése körül keletkezett. Mindazok, akik az illetéket esetleg már megfizették, mert hiszen annak idején a város foglalatokat is eszközölt, most kérhetik az összeg visszatérítését.

Előreláthatólag a törlesztés 15—20 millió leies különbözetet okoz a város költségvetésében.

Jogesetek a kisipar köréből

Az alkalmazott csak abba a munkakörbe tartozó munkát elvégzésére kötelezhető, amely munkakörbe munkaadója alkalmazta.

Ha a munkaadó más munkakörbe tartozó munkát elvégzését követeli alkalmazottjától, az jogosan tagadja meg a munkát elvégzését és ezért parancs nem teljesítése címén nem bocsátható el.

A Timişoara-Temesvári munkabíróság 312-1935 szám alatt hozott elvi döntvénye.

Az alkalmazott rendes felmondási időre járó járandóságait megfizetése iránt keresetet nyújtott be a munkaadó ellen, aki a kereset elutasítását kérte. Indoka az, hogy az alkalmazott az általa kiadott parancsot nem teljesítette, a munka végzését minden ok nélkül megtagadta és így rászolgált az azonnali elbocsátásra.

Az alkalmazott rendes felmondási időre járó járandóságainak megfizetése iránt keresetet nyújtott be a munkaadó ellen, aki a kereset elutasítását kérte. Indoka az, hogy az alkalmazott az általa kiadott parancsot nem teljesítette, a munka végzését minden ok nélkül megtagadta és így rászolgált az azonnali elbocsátásra.

A bíróság nem adott helyt a munkaadó érvelésének, hanem a felperes alkalmazott által beterjesztett igényt fogadta el és kötelezte a munkaadót a kereseti tőke és a kamatok, valamint a perkiöltségek megtérítésére.

A bíróság álláspontja szerint az alkalmazott csak olyan természetű munkát köteles teljesíteni, ami munkakörébe tartozik. Mivel felperesnek a jegyek kiadása, ellenőrzése és az ezzel kapcsolatos teendők képezték munkakörét, amikor munkaadója olyan munkateljesítést követelt tőle, amely semmi esetre sem tartozott az alkalmazott munkakörébe, az jogosult volt annak teljesítését megtagadni. Joga volt ehhez annál is inkább, mert az elromlott vízvezeték csapjának elzárása, kijavítása szakmunkások munkakörébe tartozik és a felperes nem szakmunkási, hanem tisztviselői munka végzésére volt alkalmazásban munkaadójánál.

Közlő: Kele Sándor dr.

Csökkentették a Timişoara-temesvári munkakamara költségvetését.

Vulpe Stefan Timişoara-temesvári munkakamara elnök már egy hónap előtt vitte Bucureştibe a munkakamara új költségvetését. A munkaügyi minisztérium a kamara költségvetéséből különböző tételeket törölt, más tételeket viszont beállított. A minisztérium a költségvetést 648.000 leivel csökkentette.

CSAK FINOMAN.

Nagyon okos, de annál kevésbé rokonszenves fiatal lány kérte ki Bernard Shaw véleményét a házasságról.

— Sose menjen férjhez, — tanácsolta Shaw a lánynak a mikor es megkérdezte, hogy miért, így felelt:

— Kisasszony, maga tudatosan okos ahhoz, hogy feleségül menjen egy férjhez, aki elég buta hozzá, hogy elvegye magát.

Védekeznek a bőrkereskedők a talpárak kartellizálódása ellen.

A Cluj-kolozsvári bőrkereskedők szindikátusa a napokban gyűlést hívott egybe. A gyűlés tárgyát az képezte, hogy a talpkartell létrejötte esetén milyen álláspontot helyezkedjenek a kereskedők. Egyeseknél az a terv merült fel, hogy a szünetelő gyárak bérletével a kereskedelem is kapcsolódjék be a kartellba. Beavagottak szerint a bucureştii bőrnagykereskedők körében is folynak ilyenirányú tárgyalások.

Hogyan szabadította fel Rooseveltt Amerika népét három tőkeérdekeltség rabszolgasága alól

A Rockefeller, Morgan és Dupont triumvirátus, az Egyesült Államok gazdasági életét mozgató nagytőkések ez a három legfőbb hatalmassága, évtizedek óta mereven ragaszkodik az amerikai kapitalizmus üzleti alkotmányának 1901. évi tételéhez. E tétel szerint:

a munkaadó a munkafeltételekről nem tárgyal olyan szervezettel, amelybe saját munkásain kívül más munkavállalók is tömörülnek.

Az Egyesült Államok munkaadói szerint munkásaik érdekeit csak azok képviselhetik, akik maguk is tagjai a vállalat munkástársadalmának, akik tehát kizárólag a vállalat munkásságát képviselik.

Ez a szempont készítette a munkaadókat arra, hogy elősegítsék saját munkásaik tömörülését, hogy a szociális kérdés mindig csak a vállalat saját életkörén belül találjon megoldást és sohasse szélesedjék ki egy ipar, vagy az ipar, még kevésbé a termelés milliói tömegeket felsorakoztató, a termelés békéjét háborító szociális feszültséggé.

Ezért minden számottevő munkaadó tüzzel-vassal irtotta a vállalat munkásságán felülemelkedő általános szociális mozgalmat csiráit, üldözte annak apostolait és üzeméből száműzte ezeknek követőit.

Roosevelt hadat üzen a nagytőke egyeduralma ellen és csatát veszít

Roosevelt új sáfárkodásának hőskorában jól látta, hogy az államhatalom a közjó érdekében nem tudja sikerrel megvívni a maga harcát a nagyzsűlettel szemben szociális védelemre szoruló tömegek társadalmi öntevékenységeivel. Ezért a NIRA alapján megindult társadalmi-ipari átértékelődés

egyik vezérlő elvévé vált a vállalati keretből kélő, átfogó munkásszervezetek tárgyaló félként

elismerése ama munkaadóktól, akik kötelezettséget vállaltak a termelési és munkaügyi kódexek betartására.

Mint tudjuk, Roosevelt ipari átszervezése ma már a múlté. Az alkotmányvédők öreg tanácsa, a legfelsőbb szövetségi törvényszék, hatálytalanította a nagy társadalom-gazdasági átalakulás alaptörvényeit és ezzel az új sáfárkodás tornyosuló épületéből kiemelte ennek sarlkövét.

Új hadüzenet, győz az elnök

Már azt hittük, hogy ezzel véget ért az új sáfárkodás és Roosevelt megelégszik a fejlődő üzletmenetben megnyilatkozó nagy gazdaságpolitikai eredményekkel. Nem így történt. Az újonnan megválasztott elnök a második választás eredményéből öregbített tekintélyével újra hadat üzent az amerikai monopolkapitalizmus védőbástyájának, a legfelsőbb törvényszéknek és ügyes taktikával

a Morgan és Dupont érdekeltséget a szociális kérdésben egy emberöltőn át elfoglalt álláspontjuk feladására kényszerítette.

Először Dupont érdekeltségét szerelték le.

Lásuk az események sorrendjét: Miss Perkins munkaügyi államtitkár nem hajlandó elismerni az üzembe települő, munkát beszüntető munkásság asztrájkjának törvényellenességét, mondván:

ha a törvény szerint ezt illegálisnak is kell tartani, akkor a közhangulattal és a közrenddel kell összehangba hozni, tehát módosítani a törvényt.

A Walsh-Healey Bill előterjesztése, mely minden közszállításba vont munkaadót a 40 órás munkahét elvének betartására kötelez. A kormány visszautasítja a vas- és acélipar ama törekvését, hogy a nehéziparra ne legyen hatályos az említett bill. Ilyen kormányzati magatartás után a kormánytól élesztett közhangulat nyomása alatt a világ egyik legnagyobb termelőszövetkezete,

az United Steel Corporation elnöke, közvetlen tárgyalásokba bocsátkozott Lewissel, a róla el-

nevezett munkásmozgalmat vezérével.

A létrejött megállapodás az egész Dupont érdekeltséget kötelezi, lényege: heti 40 órás munkaidő, napi 5 dollár minimális munkabér, 80 százalékos tulajdonosi részesedés és a munkásszervezetnek tárgyaló félként való elismerése.

Dupont után Morgan is behódolt és rövidesen megtörik Rockefeller is...

Az acélipar szociális erőpróbjának befejeztével

elöben a Dupont konszernéhes hasonló megállapodást kötött Morgan gépipari érdekeltsége a General Motors-ra és a General Electric-re szóló érvénnyel.

Rövid idő kérdése, hogy Rockefeller szintén elismeri egyenrangú tárgyaló és szerződésalkotásra alkalmas félnek az általános munkásmozgalmat szervezetét.

Ezzel Amerika üzleti világa a szociális viszonyok síkján is belépett a huszadik századba, a kollektív népiélet korába, ahol szervezett tömeg-erők és érdekcsoportok egyetemes megállapodásai rendezik az érdekek összeegyeztetésének módját és feltételeit.

Az államhatalom elősegítette a szociális viszonyok ésszerű és általános rendezésének kialakulását. A munkásmozgalmat pedig a múlt választáson támogatta a kormányhatalmat, amely beszédes cselekvések sorozatával tett tanubizonyságot népszerűtetéről és néperősítő készségéről.

Jóváhagyta a belügyminiszter Satumare-Szalmáron a kéményseprési jog árverésen történt kiadását

A Belügyminisztériumból most leirat érkezett a városhoz és ebben közölte a minisztérium, hogy a kerületi kéményseprési jognak az április 15-én tartott árverés után történt kiadását jóváhagyta. A miniszteri határozat folytán a városi hatóság már jogaikba helyezte az új jogosítottakat.

A régi jogosítottak közül Kis Pálné és Reinelt Gueztávné tudomásul vették a városi tanács birtokba helyező határozatát, de jogaik érvényesítése érdekében pert indítanak a város ellen.

A többi mester kijelentette, hogy nem veszi tudomásul a tanács határozatát és tovább folytatja munkáját, egyezersimint pert indít a város ellen.

A belügyminiszteri határozat egyúttal azt is közölte a városi hatósággal, hogy a régi kéményseprő-mesterek jogorvoslatát elutasította, mert a közigazgatási törvény 252. szakasza hatályon kívül helyezte a kéményseprőknek a régi magyar ipartörvény alapján szerzett jogait.

Üdvözölte Pop Valer és a nemzeti munkavédelem szervezetét a Cluj-kolozsvári román iparosok egyesülete

A közelmúltban tartotta meg a közgyűlését a Cluj-kolozsvári Román Kereskedők, Iparosok és Iparossegédek Egyesülete Farcasanu Andrei elnöke mellett. Farcasanu Andrei elnöki megnyitójában a román kereskedők és iparosok elnyomásáról panaszkodott és azt állította, hogy az „idegenek” titkos gazdasági szervezeteket alakítottak abból a célból, hogy a román munka elsődlegességét lefokozzák és hogy privilégizált helyzetet teremtsenek.

Nagy örömmel és lelkesedéssel üdvözölte Pop Valer miniszter készülő törvénytervezetét, amely a nemzeti munka védelmét szabályozza. A gyűlésen felszólaltak dr. Valer Moldovan, dr. Hetto Aurel, akiknek felszólalása után határozati javaslatot fogadtak el. Elismerésüket fejezték ki Pop Valer miniszternek azért, hogy a román elemnek az iparban és kereskedelemben való megsegítéséről gondoskodott. A gyűlés üdvözől táviratot küldött Ofelségének és Stelian Popescu szerkesztőnek.

SEGITSÉGI ROSSZ VICCI

Arisztid gondterhelt arccal állított be a klubba és megkérdezte egyik barátját:

— Nem tudsz, kéhlek, valami jó orvost ajánlani?

— De igen, kéhlek — hangzott a válasz — te vagy a beteg talán?

— Nem kéhlek, a feleségemet szeretném megvizsgáltatni, mert nagyon furcsán viselkedik.

— Mennyiben?

— Már három napja nem vesz lélegzetet.

Negyvennyolcórás tiltakozó sztrájkot javasoltak a gyáriparosok a kartell-rendeletéről ellen.

A Gyáriparosok Szövetsége Igazgatótanácsa Slavescu volt miniszter elnöke alatt értekezletet tartott, amelyen a kartell megrendezéséről szóló rendeletéről tárgyalt le. Slavescu kijelentette, hogy ezt a rendeletéről az ipari körök megkérdezése nélkül hozták. Azt javasolta, hogy forduljanak emlékiratban a kormányhoz és kérjék arra, hogy pórtörvény formájában módosítsa az eredeti rendeletéről az UGIR álláspontjának szem előtt tartásával. Penescu Kertész, a bucaresti kereskedelmi és iparkamara elnöke, éles hangon kelt ki a rendeletéről ellen és hangzott, hogy az ország ipara hozzácsokott már, hogy igazságtalanul kezeljék, azonban az igazságtalanságnak és a mértéke túlmege minden határon. Azt javasolta, hogy amennyiben nem orvosolják a gyáripar sérelmeit, az ország valamennyi iparvállalata tartson negyvennyolcórás tiltakozó sztrájkot.

VALÓK.

Két régi ismerős, akik már régen nem látták egymást, találkozik. Azt mondja az egyik:

— Hallod? Valók a feleségemtől.

— Na és miért válsz?

— Hát képzeld csak, a feleségem egy fejjel alacsonyabb mint én.

— És ez olyan nagy baj?

— Nem. De látnád csak azt a fejet.

Fantasztikus mozgalmat indított néhány Cluj-kolozsvári szücs

Birtokba akarják venni a kimúlt timár-ipartársulat munkakamarai tulajdonban levő többmillióes vagyonát.

Annakidején, mikor a volt Cluj-kolozsvári timár ipartársulat tulajdonát képező nagyértékű ingatlan a helyi munkakamara tulajdonába ment át, mozgalom indult meg abban az irányban, hogy ez az ingatlan a tényleges jogutódok birtokába jusson. Ezen a címen alakult meg a Szücsök Szindikátusa, amely N. Grapinit választotta meg elnöknek. Bár ennek a szindikátusnak nincsen egyetlen timár tagja sem, mert timár mesterséget Cluj-Kolozsváron egyedül Andrássovsky Danó bányák folytat, mégis jogot formálások az ingatlanhoz.

A Szücsipari Szindikátus az elmúlt héten a volt ipartestület helyiségében újra gyűlést tartott és a gyűlés határozatából kifolyólag három tagot küldött ki azzal a megbízással, hogy keressék fel a munkakamara elnökét és követeljék a volt timár ipartársulat tulajdonát képező ingatlan átadását, hogy annak telken székházat építhessenek maguknak.

Kizárólag miniszteri engedéllyel lehet a jövőben gyárat alapítani

A kartellekről szóló rendeletéről 24-ik paragrafusát gazdasági körökben igen élénken kommentálják. E szakasz szerint a jövőben egyetlen gyárat sem lehet alapítani, nagyobbítani, vagy átköltöztetni anélkül, hogy előzetesen a gyár az ipar- és kereskedelmi minisztérium engedélyét ki ne kérje. Gyár alatt azokat a vállalatokat érti, amelyek „nagyobb értékű” nyersanyagot vagy félgyártmányt dolgoznak fel. Minden új gyárnak ezenfelül működési engedélyt kell szereznie. Azok a gyárak azonban, amelyek már működnek és az utóbbi öt év alatt megszakítás nélkül üzemben voltak, minden különösebb formalitás nélkül megkapják ezt a működési engedélyt.

Kétmillió feltaláló, mérnök és szerelő munkájának eredménye a mai áramvonalas gépkocsi

Az 1937. esztendő áramvonalas gépkocsijára százezer szabadalomkérés érkezett a világ minden részéből.

Anglia, Franciaország, Németország, Ausztria és az USA ajándéka a mai gépkocsi

Arra a kérdésre, hogy ki találta fel az autómobil, nem olyan könnyű a felelet, mint például arra, hogy ki találta fel a gramofont, a gőzgépet. Mert az autót, ezt a napról-napra jobban terjedő és egyre nélkülözhetetlenebb közlekedési eszközt, közös, nagy munka hozta létre. Ötven éve van a világon autó és mai formájáig a fejlődés hosszú szakaszán ment át.

Körülbelül kétmillió mérnök, mechanikus és feltaláló munkájának eredménye a mai gépkocsi.

1937. u. áramvonalas gépkocsijára százezer szabadalomkérés érkezett a világ minden tájáról az illető hivatalokba.

A múlt század közepén úgy Európa, mint Amerika lázasan kereste a gyorsaságnak új eszközeit. Anglia, Franciaország, Németország, Ausztria és az Egyesült Államok feltalálói dolgoztak azon, hogy automatikus járművel ajándékozzák meg az emberiséget. Főleg gondoltak: a gőzerővel hajtott kocsi.

1875-ben egy Sigfried Narhaus nevű osztrák feltaláló benzinnel hajtott kocsiban ment végig Bécs

bámszék uccáin. 1885-ben Gottlieb Daimler és Carl Benz feltalálják Németországban a sikeres és abban az időben pokoli gyors gazolinnal hajtott gépkocsit.

Amerikában 1870-ben egy buffalói gentleman, F. H. Mey, szabadalmat kér egy „két kutyaerős gépkocsira”. Azért két kutyaerős és nem lóerős, mert Mr. Mey kis tragédiát két erős farkaskutya húzta, ha a motor felmondta a szolgálatot.

Ennél a kocsinál sokkal jelentősebb volt George B. Seldon rochestrei feltaláló benzines kocsija, amelyet büszkén uti lokomotívnak nevezett. Ezt az uti lokomotívot így írta le: folyékony hidrocábon, kompressziós motor és kocsik keveréke, amely csodálatos gyorsaságra képes!

Seldon kis kocsija lett az őse a szédesületes amerikai motorkereskedelemnek. Követők ezrei jártak a nyomdokán, mindig gyorsabb, erősebb, biztosabb gépkocsik kerültek forgalomba. S ki tudja, hogy a mai modern áramvonalas autót milyen szédesületes formájú és teljesítményű gépkocsik követik a következő ötven esztendőben?

A közvagyon védelméről szóló törvény szigorú alkalmazására hívták fel a hivatalokat

A belügyminiszter körrendeletet intézett a különféle közhivatalok vezetőihez és felhívta figyelmüket arra, hogy nagy gondot fordítsanak az állami munkák és szállítások pontosságára.

A rendelet hivatkozik arra, hogy a Hivatalos Lap 1937. március 31-én közölte a közvagyon védelméről szóló új törvényt, amely számos rendelkezést tartalmaz a tisztviselőkre vonatkozólag, akik a közmunkákkal és közszállításokkal kapcsolatban olyan mulasztást követnek el, melynek következtében a közvagyon kárt szenved. A törvény 23. szakaszának 15-ik pontja értelmében ezen törvény rendelkezései szerint kivételes eljárással lépnek fel azon vállalkozókkal és szállítókkal szemben, akik részben vagy egészben nem teljesítették szerződéses kötelezettségeiket.

Külön díjakat fognak szedni a mesterkönyvek és munkakönyvek kiállítására után

Csak az ipari szakvizsgák után kezdik meg a könyvek szétosztását.

Az ipari minisztérium rendeletet adott ki, mely utasítást tartalmaz a mester- és munkakönyvek, valamint iparendelvények kiadási díjára nézve. Ez a miniszteri rendelet sok tekintetben ellentétben áll az új ipartörvény rendelkezéseivel, az ellentét főleg a díjak körül mutatkozik. Az új ipartörvény ugyanis azt írja elő, hogy a munkakönyvek, iparendelvények és mesterkönyvek kiadásáért mindössze 50 lejt kell fizetni a betegsegélyzőpénztárnál. A legújabb kiadott miniszteri rendelkezés azonban külön díjakat állapít meg a különböző igazolványok kiállításáért. A rendelet szerint azoknak az iparosoknak, akik igazolják, hogy tíz esztendővel ezelőtt szabadultak fel és öt éven keresztül vezettek műhelyt, vagy más gyári osztályt, csak 450 lejt lefizetése ellenében kaphatják meg a szükséges munkakönyvet. A

rendelet valamennyi munkakamarához megküldötték, de ezek a hatóságok teljes mértékben nem tudnak tájékozódni meg, amennyiben a most kiadott rendelet bővebb magyarázatra szorul. A Munkakamara minden bizonnyal a rendelet alkalmazásának pontos magyarázatát kéri majd az iparügyi minisztériumtól, amikor sor kerül a munka- és mesterkönyvek kiadására. — Itt említjük meg, hogy az új munka- és mesterkönyvekkel kapcsolatban rendelet érkezett a munkakamarákhoz. A minisztérium közli, hogy az új könyveket a betegsegélyzőpénztárakhoz küldi, ahonnan a munkakamarák igényelhetik. A miniszteri leirat nem jelöli meg, hogy mikor kerül sor a könyvek szétosztására. Ez minden bizonnyal csak az ipari szakvizsgáztató bizottságok működésének befejezése után történhetik meg.

Divatdiktátorok hajdan és most

Petronius, az ősi Róma arbiter elegantiarumja emelte voltaképpen jelentékenysége a divatot és életművészetét. Petronius az ifjúság bálványképe volt Rómában. Mindenki azt leste, hogyan viseli a tógáját, hogyan fésülteti a haját, miképpen rendeli be a lakását. Még az építőművészetben is a Petronius-paloták utánzása volt a divat. Nero maga is Petronius-táncosztól öltözködésében és szokásaiban.

Divatban a legszegényebb a középkor, amikor minden várur a maga hagyományos csökönyösségében külön nem utánozott divatot csíndt magának. Az új arbiter elegantiarum a XVII. század végén Angliában éled fel ismét, amikor az ottani férfiak öltözködése uniformizálódik.

Brummel, a divat akkori koronázatlan királya, szoros barátságba került IV. György angol királlyal — az öltönytől révén. Brummel óta irányítja a világ férfiöltözködését Anglia. Brummel utóda egy Londonban élő francia főnemes: D'Orsay Alfréd gróf lett.

Az angol királyi háznak a férfi öltözködésére irányuló döntő jelentősége VII. Edward királlyal kezdődik s a mindenkorai velési hercegek kiváltságává vált. Így lett a férfi divatjának vezetője a most trónjáról lemondott Edward velési herceg is, akinek elvonulása óta nagy süszavár uralkodik a férfidivatanban világszerte.

HELYREIGAZÍTÁS.

Kris megkéri a Kraa-lány kezét.

— Sajnálom, — mondja Kraa — nem adhatom magának a leányomat, a családja miatt. A maga papája évekig ült börtönben.

— Pardon, — vág közbe Kris — évekről szó se lehet, mindössze négy, vagy öt hónapra volt elítélve.

— Ugyon, kérem, hogy lehet olyant mondani, hogy 4-5 hónap?! Csak velem együtt több mint egy évet ült!

Junius 7-én kezdik meg működésüket az adófelelbezési bizottságok.

A pénzügyminisztérium körrendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz, hogy állítsák össze sürgősen azokat a bizottságokat, amelyek az adófelelbezéseket fogják tárgyalni, miután junius 7-én meg kell kezdeniük működésüket. Ezek a bizottságok letárgyalják az 1937-es pénzügyi évbéli, még el nem bírált adófelelbevitteleket, valamint azokat az ügyeket, amelyeket harmadfokon nem döntöttek el véglegesen, hanem azzal az utasítással küldtek vissza alsóbbfokú adóhatóságokhoz, hogy az adókievetési eljárást meg kell ismételni. Valamennyi ilyen felelbezési ügyet július 31-ig le kell a bizottságoknak tárgyalniok.

NAPI JELENTÉS.

A héten egy kórház napi jelentésében a következő kitétel szerepelt:

„Az ápolónők szabályszerűen fürödtek.”

Látta: főorvos.

Allami tanoncotthon Mercurea Ciuc—Csikszeredán

A munkügyi minisztérium elhatározta, hogy Mercurea Ciuc-Csikszeredán egyelőre 28 ágyas tanoncotthont létesít. E célra bérbe is vett egy házat. Közben a Braşov-brassói munkügyi felügyelőség rájött, hogy a bérbe vett ház nem felel meg a célnak, mire az otthon céljainak megfelelő ingatlan megvásárlását határozta el. Boar felügyelő Biró József munkakamarai elnök kíséretében több eladó ingatlant szemlélte meg, míg a legalkalmasabbat 900.000 lejese áron megvételre ajánlotta a minisztériumnak. Értesülésünk szerint a vásárt rövidesen nyélbe ütük, a szükséges munkálatokat megkezdik s már az őszszel megkezdik működését a tanoncotthon, ahol havi 200 lei ellenében teljes ellátást és szállást kapnak a felvételi feltételeknek megfelelő iparostanoncok.

DER GRUND

— Warum bist du eigentlich Vegetarianer geworden?

— Erstens borgt uns der Fleischhauer nichts mehr und zweitens ist mein Freund Gemüsehaendler geworden.

Sikerült megmenteni Cluj-Kolozsváron az ipartestület székházát

Több ízben megírtuk, hogy a munkakamara tulajdonába jutott volt Cluj-kolozsvári ipartestületi székházat az a veszély fenyegeti, hogy eladásra, vagy árverésre kerül. Új tulajdonosa nem fizette ugyanis a székháznak mintegy egymillió lejt kitevő bankadóságát. Az ügyben most kedvező fordulat történt. Dragoveanu Petre helyi munkakamarai iparoselnöknek lapunk által is ismertetett előnyös megoldási tervzetét Chirila Victor dr. munkakamarai elnök bemutatta Cunesco munkügyi államtitkárnak, aki magáévá tette és jóváhagyta. A kormány hozzájárulása következtében most már a végleges megoldás sem késik, miután az anyagi fedezet erre a célra már megvan.

A munkakamara ugyanis megkapta a volt timár ipartársulat tulajdonát képező ingatlant, amelyen egy vízimalom is áll. Ezt a malmot a múlt héten tartott árverésen a vízüzem félmillió leírt megvette. A megmaradó ingatlanrészt a közeljövőben parcellázzák, áruba bocsátják és a befolyó vételárból a székházra felépítik a már tervbe vett második emeletet.

„Ha békét akarsz, készülj háborúra“...

A mübenzin mint békegalamb

Varga József dr., az európai hírtudós szenzációs nyilatkozata a benzinproblémáról. — A mübenzin gyártásának tökéletessége és gyártási árának olcsóbbá tétele hathatósan szolgálja a világbékét.

Miért rendezkedett be egész Európa a mübenzin gyártására?

Varga József dr. műegyetemi tanár, akinek munkálkodása a petróleum-kérdésben európai viszonylatban is számottevő, igen érdekes nyilatkozatot tett egy külföldi lap munkatársának a benzinnel, mint világpolitikai tényezőről.

— Mindenesetre meg kell állapítanom, — mondotta a műegyetemi tanár, — hogy világpolitikai jelentősége van annak, ami ezen a területen Németországban történt. Németország a világháború után nem szólhatott bele az ázsiai, főleg az iraki és perzsi olajtelepek kihasználásának kérdésébe s így számolnia kellett a ténnyel, hogy saját területén csak csekély mennyiségű petróleumot bányászhat. Ezért arra törekedett, hogy bőséges szénkészleteit varázsolja át benzinné, fűtő- és kenőolajokká. Megtehette ezt, mert a szénbenzinyártást új ösvényre terelte két kiváló német professzor munkássága. Bergius dr. olajokká és benzinné változtatta át a szeneket, Fischer professzor pedig mesterséges petróleumot állított elő szénből fejlesztett gázokkal.

— Hogyan látja a benzin szerepét az államok hatalmi törekvéseiben? — kérdezte az újságíró.

— A mübenzin kérdése valamennyi kémiai eljárás közül a legnagyobb szerepet játssza az előrendő háborúban, tehát az előrendő háborút megakadályozó törekvésekben is. Ha egyik állam tudja a másiktól, hogy erős, nem meri megtámadni. Nyilvánvaló tehát, hogy biztosítja a békét, ha az állam megfelelő mennyiségű mesterséges benzint képes előállítani. Nem akarok politikába avatkozni, de az említett állítás igazságát bizonyítja az olasz-abesszin háború tanúsága is. Olaszország az abesszin háború és a fenyegető petróleumblokád következtében mintegy fél éve alapozta meg az olasz állam és a Montecatini vegyipari társaság közös benzinyártó vállalkozását. Elsőnek az albániai származású, a régi finomító módszerekkel előnyösen fel nem dolgozható nyers-petroleumot fogják nitrogénezni, a továbbiakban szén, illetve olaszországi lignitek petróleummá való átalakítását tervezik. Három telepet szándékoznak felállítani. Az első építéséhez már hozzá is fogtak Bariban s ez a telep évi 12.000 vagón benzint gyárt, ami körülbelül 24 százaléka az összes fogyasztásnak. Olaszország eddig mintegy 400 millió lirát fektetett a mübenzin előállításába. Ez is mutatja, milyen nagy jelentősége van a kérdésnek.

A német birodalom kényszerűtársítással teremtette elő a szükséges tökélet, a szénbányavállalatok

toktól és az érdekelt gépgyáraktól. Kétszázötvenmillió márkát fektettek be a mübenzin előállításába.

— És Anglia benzinfejverkezése?

— Anglia 1935-ben kezdte meg a szénbenzintermelést. Évi 15.000 vagón benzint gyártanak Billinghamban, főleg azért, hogy az angol szénkivitel tartós csökkenése miatt bekövetkezett bányásznumkanélküliséget csökkentse.

Franciaország olajpolitikáját készlettárolásra alapozza s évi három vagón szénolajat gyárt. A szénbenzinyártást a francia kormány nemzeti érdekű vállalkozásnak nyilvánította.

— Mit szól az amerikai petróleumipar Európa roppant arányú mübenzinfejverkezéséhez?

— A világ legnagyobb hatalmu ipari érdekelt-sége a petróleumipar, nyugtalansággal figyeli a szénbenzinyártás térhódítását, jóllehet a világ szénbenzin fogyasztása még alig számottevő a petróleumbenzin-fogyasztással szemben.

Ar tekintetében nem igen versenytárs a szénbenzin, hiszen kétszer-háromszor nagyobb a termelési költsége a petróleumbenzinnél.

Mégis nyugtalan a petróleumipar, de végső kihatásában politikai okokból is. Amelyik állam ugyanis a petróleumipar mellőzésével rendezkedik be nagyarányú szénbenzin-termelésre, csökkenti a finomító üzemek jelentőségét. A jövedelemcsökkenés különösen olyan országokban kellemetlen, amelyek petróleumiparát a nemzetközi érdekeltég teremtette meg és látja el nyersanyaggal. Ilyen országok külpolitikai magatartását is a nemzetközi petróleumérdekeltég mögött meghúzódó nagyhatalmak befolyásolják, mert

háború vagy háborús bonyodalom esetén egyszerűen megszüntetik a petróleumszállítást.

Németország és Japán azért épít nagykapacitású szénbenzin-gyárakat, mert ezek termékei egyenrangú pótzerei a modern hadsereg egyik legfontosabb hadiszereznek, a petróleumnak. Ha kellően berendezkedik ez a két ország, illetve Olaszország is a szénbenzin-gyártásra, az esetleges külpolitikai bonyodalmak levezetését célzó tárgyaláson az ellenfél bizonyára méltányolja a hadsereg határozottabb felkészültségét és így talán békés uton elérhetik azt, amiért vért kellene ontani.

Komolyan számolni kell a világ kőolajkészletének kiapadásával

— Természetesen valamennyi államban külön gondot okoz a bombamentes mübenzintároló-telepek felállítása, hiszen háborús bonyodalom esetén sok függ attól, milyen mennyiségű benzinkészleteket tudtak az államok eltenni. Jellemző a helyzetre, hogy a legutóbbi tízennyek év alatt közel háromszor anynyi nyersolajat termeltek, mint a megelőző hatvanegy esztendőben.

1918. és 1936. között 2.8 milliárd tonna nyersolajat állítottak elő.

A legutóbbi termésbecslés szerint Románia 12, az Egyesült Államok 17, Perzsia pedig 54 év múlva fogyna ki a jelenlegi kitermelés mellett. Ezek a számok igazolják egyrészt a mosszuli kérdés jelentőségét, másrészt pedig azt a tényt, hogy a világ petróleumkészletének kiapadásával manapság komolyan számolni kell.

Ujabb szigorú feltételekhez kötik új gyárak alapítását

Az új kartell törvény megjelenése óta nyilvánvaló lett, hogy

a kereskedelmi és iparügyi miniszter valóban rendkívüli jogokat ohajtott biztosítani a maga, illetve a társa ügyeit intéző miniszter számára, az ipar szétválasztási ellenőrzésére.

A fővárosi lapok legutóbbi jelentései nyomán megírtuk azt is, hogy a kereskedelmi és iparügyi minisztérium a kartell törvényre való hivatkozással rendeletet adott ki, melyben meghatározza, hogy milyen műszaki, gazdasági és pénzügyi természetű adatok terjesztendők a minisztérium elé az esetben, ha valaki új iparvállalat alapítására, meglévő iparvállalatok nagybővítésére vagy azok részleges vagy egészben történő áthelyezésére felhatalmazást akar kapni. A kérés, amelyhez csatolni kell a gyárra vonatkozó összes terveket, azután az ipari bizottság elé kerül, mely mielőtt kedvezően véleményezné a kérdést, megvizsgálja a tervezett vagy megnagyobbítandó, illetve áthelyezendő gyár helyzetét, termelési képességét és lehetőségeit, a belföldi fogyasztási lehetőségeit, a bizottság azonkívül tekintetbe veszi, hogy

a tervezett gyáralapítás, nagybővítés vagy áthelyezés mennyiben érinti a nemzeti védelmet, az ország gazdasági helyzetét. Megvizsgálja még a bizottság, hogy az egyes kategóriák szerint milyen nemzetiségű hivatalnokokat és munkásokat alkalmaz a vállalat.

Ez alkalommal előnyben részesítik azon vállalatokat, melyek elsősorban belföldi nyersanyagokat dolgoznak fel és főleg előnyben részesítik a román tőkével dolgozó vállalatokat azokkal szemben, melyek idegen tőkével dolgoznak.

A fentiekből megállapítható, hogy

a kereskedelmi minisztérium az újonnan alapítandó vállalatok, valamint az áthelyezésre vagy megnagyobbításra való vállalat tekintetében szinte korlátlan jogkörrel rendelkezik és a Nemzeti munkavédelmi törvény létesítésére való tekintet nélkül előírhatja, hogy mily százalékban foglalkoztasson az illető vállalat tisztviselőket és munkásokat faji származás figyelembevételével.

mert, ha a minisztérium előírásait valamely vállalat nem tartja be, úgy nem kapja meg az előírt miniszteri engedélyt.

Egyébként előtérbe a kartell rendszerbe foglalásáról szóló törvényrendelet megjelene, ipari körökben erős mozgolódás érezhető. A kartell törvény életbeléptetése előtt értesülésünk szerint körülbelül

10 új kartell létesült az országban, azonkívül látszólagos tárgyalások folynak újabb kartell megalkotására.

A legtöbb kartell azt reméli, hogy a jelenlegi kereskedelmi miniszter inkább a romanizálás területén érvényesíti majd befolyását, ami ugyan az egyik oldalon többletköltségeket jelent új, kevésbé begyakorlott személyzet felvétele folytán, a másik oldalról azonban megmaradnak az eddigi kartellnyereségek. És elvileg ez a legfontosabb a kartell szempontjából.

KÜLÖNÖS ISMERTETŐ JEL.

Nagyobb társaságban a konjunktúra és dekonjunktúra fogalmáról vitatkoztak.

Mazzola egy darabig hallgatta a vitát, aztán csendesesen megszólalt:

— Konjunktúrában az ember saját autójában ül egy idegen nővel; dekonjunktúrában autóbusszon ül a saját feleségével.

UJ KELET

Románia egyetlen
estidő napilapja

Kérjen mutatóványszámot

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Nem merjük elhinni, hogy az új kartell törvény olcsóbbodást eredményez

Megrendszabályozták a kartelleket.

Örülünk neki. A kartellek, a tőkés termelési rendszernek ezek a kinövési sohasse örömdetek nagy szimpátiának, sem a termelők, sem a fogyasztók körében. A tömörülésben rejlő hatalmukat arra igyekeztek ugyan kihasználni, hogy lehetőleg olcsón szerezzék be a szükséges nyersanyagokat és lehetőleg drágán adják a fogyasztók nyakába. A kartell voltaképpen célja minden egyes esetben magasabb haszon elérése a verseny kizárása által.

Sajnos, mégsem merünk hinni abban, hogy a kartellek megrendszabályozásának egyedül elgondol-

ható egészséges következménye, a beszerzési árak emelkedése és a kartellált gyárak gyártmányainak olcsóbbodása következzen. Tudunk kell ugyanis, hogy a kartellek, legalább is a hazánkbeli kartellek mammutszervezetekké való növekedése nem a mindenkori kormányok ellené, hanem ellenkezőleg, hathatós protekciója mellett történt. Csak a vádmok, ha az árak csökkentése kellett volna nekik, hogy az árak olcsóbbodjanak, de ez a kis vádmokkintés nem történt meg soha, sőt ellenkezőleg, a vádmokat azonnal emelték, mikélt a kartellek működése csak a legeszkélyebb mértékben veszélyeztetve volt.

A tényleg elszenvedett veszteségek nem vonhatók le a bruttó jövedelemből az új semmitőszéki elvi döntés szerint

A legfelsőbb semmitőszék rendkívül fontos kérdésben hozott elvi döntést teljes ülésben, így a döntés a jövőben kötelező a joggyakorlatra nézve. Arról van szó, hogy

a Cluj-kolozsvári és Timisoara-temesvári táblák ellenkező álláspontra helyezkedtek a bruttó jövedelemből levonások helyettesítésére és a veszteségek tekintetében.

A Cluj-kolozsvári tábla azt az álláspontot foglalta el, hogy a bruttó jövedelemből csupán a törvény 81. és 82. szakaszaiban előírt tételek vonhatók le, másféle levonások az adóalapot nem változtatják meg. Eppen ezért a kincstári év alatt az adózót behajtha-

tatlan követelése folytán ért veszteségek nem vonhatók le a bruttó jövedelemből, csupán a rendes és a kétéves követelések tartalékaiból.

A Timisoara-temesvári tábla álláspontja az volt, hogy a 82. szakasz csupán a kétéves követelésekből eredhető veszteségekről szól, ami nem csorbitja az adózó azon jogát, hogy ténylegesen elszenvedett veszteséget a bruttó bevételből, illetve az adóalapból levonásba hozhassa. A semmitőszék hosszas tárgyalás után a Cluj-kolozsvári tábla álláspontjára helyezkedett, a tényleg elszenvedett veszteségek tehát nem vonhatók a bruttó jövedelemből levonásba, hanem csupán a tartalékok terhére számolhatók el.

Uj iparosszervezet alakult Aradon

Az új intézmény „Nemzeti Munka Szövetsége” néven országos viszonylatban működik, mérsekelte frányzatu, de lényegében jobboldali kiállás az iparosság érdekében.

Rascanu A. Iorgu, a munkakamarák szövetsége alelnöke
második munkaügyi minisztériumnak tekinti
a munkakamarák szövetségét

Aradon a múlt vasárnap délelőtt új iparosszervezet alakult. Az ülések színhelye volt az egykori ipartestület nagyterme: „A nemzeti munka szövetsége” elnevezéssel érdekképviseleti csoport szervezését kezdték meg országsszerte, ennek aradi fiókját alakították meg azok az iparosok, akik a va-

sárnap délelőtti gyűlésen megjelentek. A különben nem nagyjelentőségű alakuló közgyűlésnek az kölcsönöz különösebb érdekességet, hogy az alkalommal igen kevésbé szerencsés formában az aradi munkakamara ügyét tárgyalták meg és méltatlan támadásban részesítették Mogoiu Victort, a munkakamara elnökét.

„Mesterkönyv csak mestereknek járhat”...

A szervezkedő közgyűlést azzal hirdették meg, hogy azon résztvevő Calciu Ilie, a munkakamarák országos szövetségének elnöke is. Calciu Ilie részvétele azonban elmaradt, mert Varatlanul fontosabb elfoglaltsága akadt, helyette Rascanu T. Iorgu, — a munkakamarák szövetségének alelnöke, — vezette le a gyűlést. Bodrogeanu Aurel aradi iparos, mint egy két évvel ezelőtt megalakult iparosszervezet elnöke nyitotta meg az ülést és közölte, hogy a régi egyesület most átalakul a nemzeti munka szövetségévé néven működő csoportosulás aradi fiókjává. Feier Stefan, az aradi munkakamara iparostagozatának elnöke üdvözölte Rascanu A. Iorgut, aki ezután hosszabb beszédben ismertette a szervezkedés célját. Elmondotta a vendég-szónok, hogy

jobboldali kiállásról van szó, az irányzat azonban mérsékelt és szembefordul a szélsőséges irányzatokkal. Nemzetiségre, fajra, felekezetre való tekintet nélkül minden jószándékú embert szívesen látnak a „nemzeti munka szövetségének” keretein belül,

ahol helyet kapnak a munkások, tisztviselők, de elsősorban az iparosok. A cél: az iparosérdekek védelme úgy, ahogyan ezt Calciu Ilie jónak látja...

Szakmai kérdésekről is beszélt Rascanu T. Iorgu, aki nehezményezte, hogy az új ipartörvény az építésmérnökök számára is a mesterkönyv váltását írja elő. Véleménye szerint ez sérti az iparos érdekeit, éppen ezért

a fővárosi munkakamara a törvény intézkedése ellenére sem szolgáltat ki mérnököknek mesterkönyvet.

és mozgalmat kezdeményezett, hogy a törvényt ebben az értelemben módosítsák. Kijelentette többek között, hogy a munkakamarák szövetsége, ahol ő az alelnök, a második munkaügyi minisztérium és hangsúlyozta, hogy a munkafelügyelők tévesen értelmezik kiküldetésüket, mert hiszen „ezeket a tisztviselőket az iparosság fizeti, tehát készséggel kell az iparosság rendelkezésére állaniok...”

Kik lettek a tisztikar tagjai.

Ezután sor került a választásra, amelyre nézve Sfat Ioan a jelölőbizottság elnöke az elkészített névsort terjesztette elő megválasztás végett. A jelölést a gyűlés elfogadta és az elkövetkező szavazás keretében az új iparosalakulat élére: Feier Stefan lett az elnök, alelnökök: Oprean Anton és Kőszeghy Gyula, pénztáros: Bodrogeanu Aurel, főtitkár: Tulbure Ioan, titkár: Sfat Ioan, választmányi tagok: Barica Máté, Sáró Ioan, Vulcu I. Maxim, Marişa Gheorghe, Christea Petru, Csisster Kálmán, Ursora István és Milas Gavril. Ezenkívül népes pótválasztmányt propaganda- és ellenőrző bizottságot választottak. A választás után Feier Stefan mondott köszönetet a vezetőség nevében a bizalomért, majd indítványára Coptoiu Romulus polgármestert és Vulpe Ioşif alpolgármestert díszelnökké választották és három üdvözlő távirat küldését határozták el.

Ezzel a közgyűlés határozott és Arad régi, bevált iparos-szervezetét, valamint a szakmai érdekek védelmére létesített munkakamara mellett újabb iparos-csoportosulás kezd meg működését.

Junius 7-én kezdődik és július 31-ig be kell fejeződnie az adófelebbezések munkálatainak

Mit tartalmaz a pénzügyigazgatóságokhoz intézett miniszteri utasítás.

A pénzügyminisztérium, mint értesülünk, körrendeletet intézett az ország valamennyi pénzügyigazgatóságához, amelyben az adófelebbezések ügyével foglalkozik. A rendelkezés értelmében a felebbezési bizottságok munkája június hetedikén kezdődik meg és hatáskörébe a következő ügyek tartoznak: az évi és különleges adókievítő bizottságok 1937-38. évre szóló kivetési ellen irányulnak, valamint azon felebbezések, amelyeket a végső fokon döntő felebbezési fórum újratárgyalás végett visszautalt. Olyan helyeken, ahol a felebbezések száma csekély, a pénzügyigazgató betöltésére bízta a minisztérium, hogy későbbi időpontra hívja össze a felebbezési bizottságot, azonban külön hangsúlyozza a körrendelet, hogy úgy az adózóknak, mint a pénzügyi hatóságoknak egyaránt az az érdeke, hogy a felebbezéseket késedelem nélkül elintézzék. A törvény értelmében a felebbezési bizottságok elnöke a törvényszék főelőke, vagy vezető elnöke, esetleg a főnök által kirendelt és különleges megbízással ellátott törvényszéki bíró. Eppen ezért a pénzügyigazgatóságok már mindenütt érintkezésbe léptek a törvényszéki elnöki hivatalokkal és kérték a felebbezési bizottságok elnöki tisztjének ellátását. A felebbezési bizottság tagjai: az elnöklő bíró, valamint a pénzügyi hatóságok és az adózók egy-egy képviselője. Az adózókat képviselő bizottsági tag kijelölése úgy történik, hogy husz, nem köztisztviselő adófizető polgár közül az elnöklő bíró sorsolja ki a bizottság ülnökét. A sorsolást, amelynek alapján a sorsolás történik, a megállapítási adókievítő bizottság boosátja rendelkezésre.

A törvény 74. szakaszának utolsó bekezdése értelmében a kereskedelem és ipar megbízottait a kereskedelmi és iparkamarák delegálják a felebbezési bizottságokba. Így tehát a bizottság harmadik tagját, úgy választják meg, hogy a tárgyalásra kerülő ügy természetének megfelelően vagy az adófizetői kétszorosított képviselője, vagy az illetékes kereskedelmi és iparkamara delegáltja vesz részt a tárgyaláson. Eppen ezért a felebbezéseket ama szempont alapján csoportosítva tűzik ki tárgyalásra. Kiemeli a pénzügyminisztérium körrendelete, hogy a törvény intézkedése szerint a bizottság abban az esetben is dönthet az elője kerülő ügyekben, ha csak az elnök és a pénzügyi hatóságok képviselője vesz részt az ülésen, azonban akár az elnök, akár a pénzügyi hatóságok kiküldöttjének jelenléte nélkül semmi minden döntés. Egyelőre valamennyi pénzügyigazgatóság mellett egyetlen felebbezési bizottság működik, azonban ezülség esetén második, sőt harmadik bizottság alakítható. Ha több bizottság személyzet hiánya miatt nem hozható össze, a működő felebbezési fórum naponta kétszer üléseshetik.

Mindenképpen káros huza-vonás elkerülése végett a pénzügyigazgatóságok figyelembe ajánlja a rendelet, mindenképpen úgy intézzék a dolgokat, hogy legkésőbb július 31-ig befejeződjék a felebbezési bizottságok munkája. Általában úgy intézke-

dik a pénzügyminisztérium, hogy a felebbezési bizottságokban maguk a pénzügyigazgatók képviseljék a kincstár érdekeit, viszont rámutat arra, hogy bizonyos körülmények között, például abban az esetben, ha az adómegállapítás éppen a pénzügyigazgató készenjöttével történt, összeérhetetlen ez a meg-

bízás a felebbezési bizottság tagjával. Ilyen esetben a kerületi pénzügyi felügyelő foglalja el a pénzügyigazgató helyét. Bizonyos esetekben a felebbezési bizottságban a kerületi vezérfelügyelőnek kell a kincstár érdekeit képviselnie. A kincstár érdekeinek képviselőre, mint a bizottság titkára, az e célra legjobban megfelelő pénzügyi tisztviselő rendelendő ki, külön megbízatással.

Külön intézkedést tartalmaz a körrendelet a felebbezési bizottságok által hozott döntések indoklásáról. A minisztérium figyelmeztet arra, hogy ezeket a határozatokat alaposan meg kell indokolni, nehogy végső; fokon emiatt megsemmisítsék a döntést. A felfolyamodásokat a pénzügyigazgatóknak személyesen kell aláírniok.

Megdőbbentő statisztikai adatok az ország husfogyasztásáról

Megdőbbentő az a statisztikai jelentés, amelyet a földművelésügyi minisztérium készített el az ország husfogyasztásáról. A falvakban az elmúlt évben mindössze 1,880.363 darab állatot vágtak le. Ha ezt összevetjük a 14 milliós lélekszámú falusi lakossággal, úgy rájövünk, hogy

egy évre egy-egy családra alig esik néhány kilogram hus.

Valamikor rossz vicc volt az a mondás, hogyha a paraszt tyukot eszik, vagy a tyuk beteg, vagy a pa-

raszt. Ez a rossz vicc egyre inkább valósággá válik. Szomorú valósággá. Aki ismeri a falut, az tudhatja, hogy a legtöbb házban a legjobb esetben hetenként egyszer kerül hus az asztalra. Az elégtelen és hiányos táplálkozás az oka annak, hogy a betegségek elsősorban a falusi lakosság között pusztítanak.

A kormánynak itt kellene először segíten. Több húst a falusi asztalokra, több tejet és zöldségleveket a falusi gyermekeknek. Ez fontosabb minden-nél, mert hiszen a nép egészségéről van szó.

Felszentelték Timişoara-Temesváron a román iparosok és kereskedők egyesülete új otthonát

Az új otthonban helyezkedett el a román

iparosok helyi hitelszövetkezete is.

Vasárnap délelőtt történt meg Timişoara-Temesváron a Cioban Pompil-féle ház földszintjén a román iparosok és kereskedők egyesülete otthonának ünnepélyes felavatása az egyesület tagjai és a hatóságok képviselőinek jelenlétében. Maga az otthon három világos, szellős, szépen berendezett szobából áll. Itt kapott helyet a román iparosok hitelszövetkezete is, amely az új iparoshitel-törvény alapján megszervezett központi hitelintézettel áll majd összeköttetésben.

Az ünnepélyt magát Sora Melentie görög keleti lelkész nyitotta meg, aki be is szentelte az új helyiséget. Ezután Faur Livius miniszteri igazgató, iparügyi vezérfelügyelő beszélt, aki hangoztatta, hogy mennyire fontos egy egészséges román iparos öz-

tály keletkezése. Utána Vulpe Stefan tanonciskolai felügyelő, a munkakamara elnöke tartott beszédet, melyben vázolta, hogy az otthon megalapítása egy lépés a reális munka terén, melyet a román iparosnak és kereskedőnek folytatnia kell. Beszédét Őfelsége éltetésével végezte. Az ünnepélyen a Speranţa dalegyület több énekszámot adott elő. Utána villásreggeli volt a munkakamarában. Az ünnepélyen megjelent Botez munkügyi vezérfelügyelő, Hanes Traian munkügyi felügyelő, Coman Agoston polgármester, Olariu Petre alpolgármester, Doboson dr. volt polgármester, Ienovan ügyvédkamarai titkár, Cioban Pompil, a háztulajdonosok egyletének elnöke és mások.

Ujabb UGIR akció a repülőbélyegprobléma ügyében

Bucureştii jelentés szerint a Gyáriparosok Országos szövetsége közbenjárással próbálja rendezni a repülőbélyeg alkalmazása körül felmerült vitás kérdéseket. A légügyi alaptól kapott felvilágosítások alapján eddig sok homályos kérdést sikerült tisztázni és most az aviatikai alapról szóló törvény alkalmazásával kapcsolatban a következőket kéri a légügyi minisztériumtól:

1. Rendelje el a repülőbélyeg ellenőrzéséről is ellenőrzési könyvek felfektetését, a pénzügyminisztérium által elrendelt adóügyi ellenőrző könyv mintájára.
2. A pénzügyminisztérium 399.052-1937 II. 28.

sz. rendeletének érvényét, mely szerint a hiányosan bélyegzett számlák esetén, ha a hiány nem nagyobb az érték 0.5 százalékánál, nem veendő fel kihágási jegyzőkönyvek, hanem a hiány az ellenőrző közeg előtt pótlendő — a hasonló aviatikai bélyeghiányokra is terjessze ki.

3. A központi illetékügyi-bizottság azon határozatát, amely szerint a részvénytársaságok nem kötelesek minden bevételezett összegről nyugtát adni, hanem csak arra kötelesek, hogy ha nyugtát adnak, a „kotoros” nyugtakönyvből kell kiadniok és szabályszerűen bélyegezniök, a légügyi bélyegilleték szempontjából is érvényesnek mondja ki.

Villamosítják a falvakat

Százmillió lejes rendkívüli hitelt nyújt az állam erre a célra.

Az ország egyes vidékeinek villamosítására az utóbbi években több villamosítási vállalat kapott koncessziót. A vállalatok közül azonban csak kevés tett eleget a koncesszió-szerződésben előírt feltételeknek. Így az ország igen sok vidéke, különösen a falvak, villanyvilágítás nélkül maradtak.

Ennek oka elsősorban az volt, hogy a községek nagyrésze nem volt hajlandó a villanybevezetéssel járó terheket vállalni. Franasovici közlekedésügyi miniszter most részletes tervet készített az ország villamosítására. A terv szerint, tíz villamosítási kerületre osztják fel az országot és minden kerületben központot állítanak fel a falvak villamosítására. A központok felállítását az állam is támogatni fogja.

Ezt a villamosítási programot a kormány gazdasági bizottsága és a minisztertanács is jóváhagyta és hír szerint, annak megvalósítását már ebben az évben megkezdik. Az egyes központok felállítására és a villamosítási anyagok beszerzésére árlejtéseket fognak hirdetni.

A kormány gazdasági bizottságának határozata értelmében a villamosítási munkálatok megkezdésére az állam százmillió lejes rendkívüli hitelt nyújt.

ELSZÓLAS.

Elszólásairól ismert kedves barátunk mondta: — Arra úgy hull a szerencse, mint a cső.

Faszárító berendezéshez

használt levegő- melegítő készüléket keresek megvásárlásra

Ajánlat „Asztalosüzem” jeligére az „Az Iparos” kiadóhivatalába küldendő. Arad, Str. Bra-tianu 18.

BIZONYITEK CELJABÓL.

Mandula a bíróság előtt áll.

— Maga ellen az a vád — mondta a bíró —, hogy feleségének mérget kevert a levesébe.

— Ez rágalom, — tiltakozott Mandula — kint várakozik a feleségem, tessék feldobcoltatni, majd meggyőződnek róla, hogy nem igaz a mérgezési mese!

Ujabb kormányintézkedés az árdragítók ellen

Bucurestől jelentette szerint a kormány bizottságát létesített. Azon a feladattal, hogy megfelelő rendelkezéseket léptessen életbe az ár-törvények betartására. Ez a bizottság a következőket határozta el:

A kereskedelmi és iparkamara a napi árjegyzékek első oldalán közli az elsőrendű közszükségleti cikkek árfolyamát. Ezeket az árfolyamokat minden

egy-egy kereskedőnek ki kell függesztenie és azok irányáraknak számítanak.

Abban az esetben, ha ez a rendszer nem vezet eredményre, maximális árakat léptetnek életbe. A rendelkezéseket, bíróságnak, a kereskedelmi és iparkamara megbízottainak jogukban áll azok ellen, akik a rendelkezést megszegik, kihágási jegyzőkönyvet felvenni.

Országos kongresszust tartottak Bucurestiben a nagyüzemi husiparosok

Tiltakoznak az ellen, hogy a hus és nyersbőr drágulását a husiparosság idézi elő. — Szálljon le az állam az árakkal, olcsóbbak lesznek a közszükségleti cikkek is.

Vasárnap országos husipari kongresszus volt Bucurestiben, a kereskedelmi és iparkamara ülés-terében, amelyen a főváros husiparosain kívül nagyszámú delegátus vett részt az egész ország területéről. A kongresszus elnöke Romulus Costea volt, míg a titkárt Teodor Voiculescu, Lache Atanasiu, Nicolae Niculescu és Constantin Georgescu alkották.

Costea Romulus elnök megnyitó szavaiban megállapította, hogy a hatóságok képviselői, dacára a meghívásnak, távollattartották magukat a kongresszusától. A továbbiakban felkínálta az öfelsége a királyt, majd öfelsége Mária királynőhöz hódoló táviratot intéztek.

MIERT DRAGA A HUS?

Costea Romulus elnök a kongresszus célját ismertetve ezután, kimutatta, hogy a megélhetés folytonos drágulása és a folyton emelkedő terhek lehetetlenné teszik a foglalkozás üzését. Elismeri, hogy a húst, mint elsőrendű közszükségleti cikket az egész ország lakossága részére elérhetővé kell tenni, ehhez azonban teljesen nélkülözhetetlen a hatóságok támogatását.

Ennek a közszükségleti cikknek olcsóbbá tételéhez szükség van elsősorban az adóterhek könnyítésére, azután az államvasutak tarifájának leszállítására, a kivitel racionalizálására, valamint az állattenyésztők fellegítésére. Ha a hatóságok mindezeket a sérelmeket orvosolják, a hus ára azonnal esne.

ELKENYEZTETIK AZ EXPORTOROKET.

Továbbiakban Voiculescu elnök azokat az okokat analízálta, melyek révén a hus drágulása

elkerülhetetlen. Elsősorban az általános drágulási folyamat vonja maga után a hus árának emelkedését. A mezőgazdasági munkadíjak emelkedése és nem kis mértékben a túlzott export, amelyet egyesek a kiviteli prémium kedvéért forszíroznak.

Stefan Ionescu szintén az exportöröknek nyújtott túlzott kedvezményekről beszélt. Ezek a kedvezmények súlyos kárát okozták a husiparnak. A fuvar-díj a belföldön 40 százalékkal emelkedett, míg ezzel szemben az exportörök 50 százalékos vasúti kedvezményt élveznek. Minden kivitelre kerülő állat után 800 lei prémiumot kapnak, amihez még a külföldön elért magasabb árak is hozzájárulnak.

Ennek a káros konkurrenciának csak úgy lehet véget vetni, ha a kormány bebiztosítja a prémiumok fizetését. Általános tarifaleszállítást kell keresztülvinni a belföldön is. Könnyíteni kell végül a mai súlyos adóterheket. Mindezeket felül pedig csak szakmabeli iparosok kapjanak engedélyt a kivitel lebonyolítására és ebben az esetben kötelezik magukat, hogy a belföldi fogyasztás részére 20 lejes áron fogadják a húst forgalomba hozni.

A NYERSBŐR DRAGASÁGÁNAK SEM A HUSIPAROSOK AZ OKOZÓI.

Ernest Ene arra mutatott rá, hogy minden árucikknek felment az ára és ez ellen nem lehet küzdeni. Mult évi folyamán egy nyersbőr egységére 26 lei volt kilogrammként, most 50-52 lei. Az árak ilyenmórvu emelkedése általános gazdasági folyamat. Igasságtalan, hogy a husiparosokat árdragítással vádolják, holott két kalapács kös szorultak: a termelők közé, akik az árakat emelték és

a fogyasztók közé, akiknek felfelvőképességük semmiben sem javult.

Lache Atanasiu arra kérte a hatóságokat, hogy vegyék fel a tárgyalásokat a husiparosokkal, csak így lehet ellensúlyozni a husiparosok elleni igazságtalan vádat, hogy kihasználják a fogyasztóikat.

Demian Dobrescu a hatóságok teljes nemtörődömségét hangoztatta a termelők és a fogyasztók közötti nézeteltérések rendezése ügyében.

Papalancopol ügyvéd, a husiparosok szövetségének ügyesse a husiparosok általános óhajának adott kifejezést, akik minél előgadhatóbb áron kívánják áruiukat eladni, ehhez azonban a terhek leszállítása szükséges. Kimutatta, hogy az 1936. évben a husiparosok a vágóhidakon 72 millió lejt fizettek ki értékvám címén (taxa ad valorem), míg az 1936. évben 40 százalékkal többet, azaz 9 millió lei pénzügyi illetékeket, 2 millió lejt kereskedelmi kamarai díjakban, 5 millió lejt a mezőgazdasági kamaráknak, míg a vasutaknak az 1936. évben 32 millió lejt, amely összeg az 1936. évben 4 3 millió leire csökkent fel. Ráadásul a különböző illetékek és járulékok 30 százalékkal emelkedtek.

HATÁROZATI JAVASLAT.

A kongresszus ezután a következő határozati javaslatot szavazta meg:

Románia valamennyi nagyüzemi husiparosa a Bucurestiben tartott országos kongresszuson a leg-határozottabban tiltakozik az árdragítás vádjá ellen, melynek következménye a hus mai drágasága volna.

Kérjük a kormánytól és valamennyi illetékes tényszerű, legyenek segítségünkre abban, hogy megértő közreműködésükkel minél előbb le lehessen szállítani a hus árt.

Kérjük az adók és illetékek leszállítását, a kivitelnél a szakmabeli husiparosok előtérbe helyes-zését, általános vasúti fuvardíjleszállítást, valamint a hatóságok támogatását a vágóhidon nyert mellék-termékek minél gazdaságosabb értékesítésére.

Nagy frikciós présünkön és lemez-hengerünkön lemez-hengerelést és préseléseket vállalunk

Dukász Testvérek

Arad, Strada Goldu 3.

UTJAVITÁS

Írta: MORICZ ZSIGMOND

Még délelben semmi sem volt, ebéd után két óra tájban elkezdett borulni az ég. A tavasz nagyon zavaros az idén. Sohase azoktól jég lenni a mi tájunkon és most már négyezer volt. Igaz, hogy csak egyszer számított, akkor komoly bajt is csinált, a salátát beleverte a földbe, az epret pláne csuffá tette. Azóta minden szem jeget jégverésnek mondunk.

Es a szombati vihar megint jéggel fenyegetett. Előbb erős szél jött, aztán rohanva torlódtak a felhők és a végén olyan eső zúdult le minden előkészület nélkül, mintha a zilipet szakították volna fel.

Mindenki fedél alá menekült, de ötven lépés alatt borig ázott. Pár perc múlva vastagon rohant a vízár a házak előtt, az utcán és a dombos kerteken lefelé. Van egy patakmeder, amelyben azonban nincs patak. A hegyekről hozza le a vizet esők után, egy kis félóra alatt ezen a meredek árkon olyan víztömeg jött, sárga sárlé, mintha özönvíz volna. Az uton keresztül betonhidat építették a jegyző a tavassz elején és a hídán hirtelen feltorlódott a rengeteg kő, fatörzsek, amit a vízár magával hozott és akkor a víz kicsapott a kertek felé. Vastagon hömpölyögve ment keresztül a rozson, a mákvétevényen, a palántás kerteken és mind le az eprekre. Valami kilenc hold megtelt, mint egy teknő. A gyönyörű földieper felett kétnégyes vízösszlop állott.

Mindenki rémülten nézett az istenítéletre, csak Bence ur, a boltos fordult be az eső kezdetén a szobába a boltból és nyugodtan lefeküdt délutáni álmára. Egyszer csak gyanus susorgásra ébredt fel, körülnéz, mi az, egér vagy mi, hát az egész szobája tele van vízzel. Ugrott aztán fel és rohant ki

a nagy vízben a boltba, hogy mentse, amit lehet. A liastesszások már mind a vízben fekvettek.

Az eső már elmúlt, de a vízáradat csak jött. Soha itt nem volt olyan baj. Most hat éve is volt egy ilyen felhőszakadás, még szarvast is hozott le a víz az erdőből, de lefolyt az egész áradat a Dunára. Az emberek rájöttek, hogy a híd az akadály; elröngtették volna, de nem lehetett a betonnal bírni. Tehetetlenül kellett nézni, hogy a víztömeg csak omlik, csak dagad az egész terület.

Ott állottak a pap és a jegyző az uton egy magasabb helyen és nézték az áradatot. A templom magasabb helyen volt és a paplak, semmi baja sem lett. A község háza és a jegyzői lakás is felette volt a veszélynek, így ők objektíve nézhették a tengert, ami a szemük láttára jelent meg.

— Megráznak, mint Krisztus a vargát, — ordította egy ember torka szakadtából a legényfiára és ott állottak kapával a víz közepén, valamit segíteni akartak a vízárnak, hogyha át lehetne eresztetni a maguk telkéről a szomszédéra, de nem tehettek semmit, csak egymással veszekedtek.

A jegyző a papra nézett.

— Te Laci, — mondta a jegyző a papnak — mit jelent ez? ... Mikor rázta meg Krisztus a vargát és miért, hogy azt ma is tudják.

A pap nagy komolyan csak nézett és nem felelt. Valószínűleg nem tudta, tehát beburkolózott a község iránti részvétele.

A jegyző felment a hivatalba, hogy telefonáljon a szolgabíróra, most mi tévő legyen.

Amint elment, éppen jön a szolgabíró kocsi-val keresztül a sártengeren. A lovak majd megszakadtak, úgy vontatták a könnyű hintót. A pap közelébe jerve

kezett, amennyire lehetett, de csak éppen köszönni tudtak egymásnak a szolgabíróval, aki állott a kocsi-ban és nézte a falut, hogy elbánt vele az eső.

Valahogy csak átvérgődött a szolgabíró, aki észre se vette a rossz utat, ahogy átment, a falusiak a kocsi elé állottak és megindították a panaszt. Hogy a híd az oka mindennek, hogy es esze vót, hogy ennek nem szabad többet előfordulni. Hogy mi lesz a károsultakkal. Hogy az epernek vége, meg a hagy-mának, a káposztának, a krumplinak... Ennek is, a jegyző az oka. Minek betonhidat építeni, amit még az árvis se tud elvinni, beazeg, ha a régi fahíd volna ott, akkor már régen elsodorta volna a víz a Du-nára és nem volna baj.

A szolgabíró, aki maga rendelte el a jegyzőnek a betonhidat, mérgesen hallgatta a lamentációt, aztán ahogy lehetett, ment tovább.

A jegyző, ugylátasik meglátta, hogy itt volt a szolgabíró a visszatért, újra lejött a vízár partjára a paphoz.

— Mit mondott a szolgabíró?

A pap ránézett.

— Rettenetesen káromkodott, hogy már régen megparancsolta a falunak, hogy az utat tartsa rend-be. Ha még egyszer kijön és az út még akkor is ilyen hepehupás lesz, ilyen kátyukkal lesz tele, el-csapja a jegyzőt.

A jegyző nagyot hmggett.

— Inkább azt mondta volna meg, mit csinál-junk ezzel a vízzel.

— Nem mondott arra semmit, csak az utat szidta.

— Jól van, holnap kirendelem a közmunkát. Most az emberek közéjük jöttek és őket kezdték alhalmozni panaszal és keserű szavakkal.

